

Nr 63

Av herr **Söderquist**, om *ändrade bestämmelser angående försegling av s. k. valsedelspaket vid allmänna val.*

I statistiska centralbyråns redogörelse »Riksdagsmannavalet 1949—1952» anföres på sidan 37:

Valförrättares försummelse i fråga om försegling vid insändandet till länsstyrelsen vållade större kassation nu än vid närmast föregående val. I dylika fall sker vanligen masskassering, i det att alla godkända valsedlar tillhörande ett eller flera partier kasseras, ibland till och med samtliga valsedlar från ett valdistrikt. Det senare inträffade i två fall vid det senaste valet mot ett år 1948 och nio år 1944.

Det är troligt att statistiska centralbyrån i sin redogörelse över de kommunala valen 1954 får anledning till ett uttalande av samma innehåll som det ovan citerade. I varje fall torde, av uppgift i pressen att döma, antalet fall med kasserade valsedlar ha ökat. Det mest uppmärksammade var i Västerås. Där hängde det på 22 röster, att kassering av valsedlar kunnat påverka mandatfördelningen vid landstingsmannavalet. Om kasseringen hade varit något större och valet överklagats, skulle 30 000 väljare ha måst underkasta sig ett omvals besvärigheter och detta endast av så att säga formella skäl. Ingen har nämligen gjort gällande, att obehörig behandling av valsedelspaketet förelegat. Men eftersom förseglingen inte företagits i enlighet med bestämmelserna i kommunal vallag § 34, måste valsedlarna kasseras.

Antingen omval behöver företagas eller icke är det naturligtvis ur allmänt demokratisk synpunkt stötande, att väljares godkända röster kasseras — troligen var det 1954 fråga om flera tusen röster — och detta enbart på grund av valförrättares försumlighet.

Härutöver må här endast framhållas ytterligare en synpunkt. Avsikten är givetvis att vid ett omval *samma väljarkår* på nytt skall avgiva sina röster. Sammanräkningen av valsedlar vid kommunala val tar emellertid av kända skäl mycket lång tid på länsstyrelser och hos andra sammanräkningsmyndigheter. Följden blir, att omval i regel inte kan ske förrän efter årsskiftet. Söndagen den 16 januari 1955 förrättades sålunda omval till fullmäktige i tre kommuner och kyrkofullmäktige i två församlingar. Till dessa val hade ytterligare en årsklass blivit röstberättigad, jämfört med ordinarie valet i september 1954. Om marginalen mellan partierna

varit ringa, kan de nytillkomna väljarna, om rösträtten utnyttjas mycket väl, tänkas avgöra valutgången. Men därigenom förändras delvis förutsättningarna för en korrigerig av det val, som underkänts. Det är inte nog med att man får ett av flertalet, kanske alla, icke önskat omval, som ofta drar stora kostnader, utan även att detta sker under i vissa avseenden förändrade förhållanden.

Naturligtvis borde alla valförrättare kunna iakttaga bestämmelserna om rätt sigillering av valedelspaket. Det övervägande flertalet gör det ju också. Men trots att det före varje val utsändes utförliga instruktioner — ingen behöver vara okunnig om vad som är stadgat — återkommer vid varje val försummelser av i regel samma innebörd. Resultatet blir, att väljarna får sitta emellan.

Då det synes vara omöjligt att få de nuvarande bestämmelserna hundra procentigt efterföljda, måste man fråga sig, om det vore tänkbart att utan eftergift på säkerhetskravet företaga någon ändring. Är det som för närvarande stadgas — valedelspaket skall »omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill, vilka sigill avtryckas å protokollet» — *det enda tänkbara*? Vore det inte skäl att undersöka möjligheten att ändra bestämmelserna på ett sådant sätt, att säkerheten alltjämt tryggades men kassationen av väljares godkända röster äntligen upphörde? Det finge bli eventuella utredares uppgift att undersöka möjligheterna och att finna utvägar.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och därav föranlett förslag till ändrade bestämmelser angående försegling av så kallade valedelspaket i syfte att minska riskerna för kassation, utan att berättigade säkerhetskrav uppgives.

Stockholm den 21 januari 1955

Martin Söderquist.